

УНІВЕРСІТЭТ

Апошнім часам ва ўніверсітэце адбыліся істотныя зрухі ў бок падтрымкі маладых вучоных і стварэння спрыяльных умоў для іх дзейнасці. У гэтым нумары газеты мы пазнаёмім чытача з новай структурай – Саветам маладых вучоных БДУ і даследаваннямі маладых лаўрэатаў прэміі імя У. Пічэты і А. Сеўчанкі. Акрамя таго, мы папрасілі кіраўнікоў ўніверсітэта пракаментыраваць наяўную сітуацыю ў навуковай сферы БДУ, раскажаць пра тыя змены, што зараз у ёй адбываюцца, і даць парады, як вучоным-пачаткоўцам дасягнуць чагосьці значнага і рэалізаваць сябе ў прафесіі.

Рэктар БДУ акадэмік Сяргей АБЛАМЕЙКА

Паважаныя маладыя вучоныя, як я ўжо гаварыў на нашай з вамі сустрэчы, і само гэтае мерапрыемства таму пацверджанне, кіраўніцтва ўніверсітэта ў апошні час надае шмат увагі моладзі і сур'ёзна думае над тым, як вас падтрымаць. Безумоўна, будучыня навукі за вамі. Вы яе рухавік і патэнцыял. Менавіта вы будзеце вызначаць выгляд ўніверсітэта праз дзесяць, дваццаць гадоў і далей. І таму мы імкнёмся актыўна далучаць вас да абмеркавання перспектывы альма-матэр. Спадзяюся, стварэнне Савета маладых вучоных на-

дасць імпульс вашай дзейнасці і дапаможа сябе праявіць.

Што датычыцца цяперашняй сітуацыі, то ў цэлым ва ўніверсітэце створаныя добрыя ўмовы для вашай працы і росту. Падрыхтоўка навуковай змены і замацаванне маладых спецыялістаў на працоўных месцах з'яўляецца адной з прыярытэтных задач кадровай палітыкі БДУ. Мэтаскіравана ажыццяўляецца курс на стабілізацыю кадровага складу, павелічэнне колькасці кваліфікаваных спецыялістаў, памяншэнне цяжкіх кадраў. Важным кірункам гэтай працы з'яўляецца ўключэнне перспектывных супрацоўнікаў у рэзерв на кіраўнічыя пасады. Кандыдаты на вылучэнне павышаюць свой прафесійны ўзровень, накіроўваюцца на стажыроўкі, прыцягваюцца да працы саветаў, семінараў, нарад, розных праектаў і праграм, да выступаў з дакладамі. Пры з'яўленні вакансій у штаце адміністрацыйна-кіраўнічага персаналу для прызначэння на пасаду рэкамендуецца кандыдат з рэзерву.

У гэтым рэчышчы ў лакальных нарматыўных прававых актах прапісаныя працоўныя і сацыяльныя гарантыі. Сярод выдаткаў стымуляцыйнага характару ў аплане працы прадугледжаныя даплаты за вучоныя ступені і званні, павышэнні тарифнага акладу выпускнікам БДУ, маладым спецыялістам, якія былі стыпендыятамі спецыяльных фондаў Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, а таксама выпускнікам, якія завяршылі навучанне з адзнакай і якія працуюць па персанальным размеркаванні на працягу вызначанага тэрміну. Ажыццяўляюцца сацыяльныя выплаты – матэрыяльная дапамога ў сувязі са шлюбам; шматдзетнай сям'і; па хворобе; адзінокім бацькам і інш. Таксама ў пэўных выпадках прапануюцца дадатковыя заахвочвальныя адпачынікі. Акрамя таго, па магчымасці вылучаецца месца для пражывання ў маласямейных інтэрнатах. Існуюць і іншыя формы ўзнагароджвання за поспехі ў працы: падзякі, граматы, Ганаровыя граматы, якія суправаджаюцца грашовай прэміяй.

Мае значэнне матэрыяльнае стымуляванне абарон кандыдацкіх і доктарскіх дысертацый. З 2009 г. найлепшым маладым даследчыкам нароўні са сталымі вучонымі БДУ прысуджаецца прэмія імя У. Пічэты ў галіне сацыяльных і гуманітарных навук, прэмія імя А. Сеўчанкі ў галіне прыродазнаўчых навук. Увесь час фінансавана падтрымка вучоных камандзіроўкі маладых вучоных.

Разам з тым шэраг найважнейшых задач, датычных праблем маладых выкладчыкаў і вучоных, патрабуе рашэння ў самы блізкі час. Гэта забеспячэнне жыллём, павышэнне заробатнай платы, а таксама пашырэнне сацыяльнага пакета.

У сваю чаргу, кіраўніцтва ўніверсітэта заклікае вас да большай самастойнасці ў пошуку партнёраў на вытворчасці для практычнага ўвасаблення сваіх распрацовак. Чакаем ад вас большай міжнароднай актыўнасці (удзел у праектах, грантах; публікацыі ў поважных замежных выданнях). Праяўляйце больш ініцыятыўнасці і ўпэўненасці ў сваіх сілах на месцах. Некаторыя вашы калегі ўжо ўзначальваюць кафедры і структуры БДУ, задзейнічаныя ў найбуйнейшых навуковых праграмах. Ведайце, што для ўсіх вашых распачыненняў ва ўніверсітэце – "зялёная вуліца". Трэба толькі адважней па ёй ісці.

Першы прарэктар прафесар Міхаіл ЖУРАЎКОЎ

Для павышэння агульнаадукацыйнага і прафесійнага ўзроўню маладых выкладчыкаў і вучоных БДУ задуманы пэўныя мерапрыемствы.

Па-першае, з новага года з мэтай атрымання ведаў у розных сферах кіравання і эканомікі для іх будзе прапанаваны цыкл лекцый па агульных пытаннях адукацыі, педагогіцы і псіхалогіі, эканоміцы, паліталогіі, арганізацыі вытворчасці і інш. Мяркуюцца, што заняткі будуць ладзіцца раз на месяц. Першую лекцыю правядзе міністр адукацыі, потым дэпутат парламента і іншыя прызнаныя ў сваёй галіне ведаў спецыялісты.

Па-другое, адбудуцца спецыяльныя кароткатэрміновыя школы-семінары па розных кірунках сучасных навук. Першая такая школа па матэматыцы і механіцы пройдзе ўжо ўзімку. У яе працы возьмуць удзел прафесары і маладыя вучоныя з ўніверсітэтаў і навуковых устаноў краін Балтыі, Германіі, Англіі, Італіі.

Акрамя таго, зараз фарміруюцца групы па вывучэнні замежнай мовы, каб падрыхтаваць маладых вучоных да чытання лекцый на англійскай мове, навучыць іх прафесійна весці навуковыя дыскусіі і камунікаваць са сваімі калегамі. Групы будуць размежаваны як па ўзроўню ведаў, так і па прафесійнай прыкмеце. Да гэтай

Прарэктар па навуковай рабоце акадэмік Алег ІВАШКЕВІЧ

Ва ўніверсітэце пастаянна ўдасканальваецца сістэма стымулявання і падтрымкі навукова-даследчай работы студэнтаў, аспірантаў і маладых вучоных. Найбольш значныя мерапрыемствы:

- конкурс грантаў студэнтаў і аспірантаў БДУ (фінансаванне на 2009 г. склала 100 млн руб.);
- канферэнцыя студэнтаў і аспірантаў БДУ (у 2009 г. бралі ўдзел 3177 студэнтаў і 84 аспіранты);
- конкурс на найлепшую СНДЛ (у 2009 г. пяць найлепшых кіраўнікоў прэміраваны па 700 тыс. руб.);
- конкурс на найлепшую навуковую працу студэнтаў;
- конкурс на найлепшага студэнта БДУ ў намінацыі "Навука" (праводзіцца ўпраўленнем выхаваўчай работы з моладдзю пры ўдзеле ўпраўлення падрыхтоўкі кадраў вышэйшай кваліфікацыі).

Сярод важных захадаў, што забяспечваюць развіццё НДР студэнтаў і аспірантаў, адзначым таксама заахвочванне супрацоўнікаў, што эфектыўна з імі працуюць: у жніўні 2009 г. зацверджаны конкурс на найлепшага кіраўніка і арганізатара НДР студэнтаў і аспірантаў, зменена сістэма прэміравання за абароны дысертацый супрацоўнікаў і аспірантаў, прак-

справы далучацца кафедры замежнай мовы, Інстытут бесперапыннай адукацыі і РІВШ. Заняткі будуць праходзіць на працягу года, па семестрах.

З гэтага года пачне выходзіць адмысловы выпуск часопіса "Веснік БДУ" з матэрыяламі маладых вучоных, куды будуць адбірацца найбольш годныя артыкулы. Тут жа будуць друкавацца і працы маладых лаўрэатаў штогадовых прэміяў імя У. Пічэты і А. Сеўчанкі з вынікамі іх даследаванняў. Гэта павінна стаць дадатковым фактарам ва ўзняцці прэстыжу маладых вучоных ва ўніверсітэце.

Яшчэ мы збіраемся правесці на раду з вядучымі прафесарамі і "заклікаць" іх надаваць больш увагі падрыхтоўцы маладой змены. Сёння рэзка ўпала цікавасць да навуковых даследаванняў. Ёсць праблемы з наборам у аспірантуру. Таму парэкамендуем адбіраць здольных студэнтаў ужо на першым курсе. З іншага боку, у размовах з маладымі я таксама іх прашу, каб яны самі спрабавалі весці навуковую працу са студэнтамі, бралі на сябе куратарства над СНДЛ. Сёлета ва ўніверсітэце ўжо азначыўся становачы зрух: у дактарантуру падалі заявы 6 чалавек, плюс яшчэ аформіліся некалькі суіскальнікаў па доктарскіх дысертацы-

ях. Мяркую, гэта ўжо прыкметны эффект нашых высілкаў.

У якасці парады я сваім аспірантам прыводжу такі класічны лозунг, які разумеем дыялектычна: спачатку неабходна вырашыць палітычныя пытанні, а толькі потым эканамічныя. Дык вось у дачыненні да моладзі гэта значыць, што спачатку трэба разабрацца са сваімі навуковымі справамі, то бок займацца ў першую чаргу прафесійным ростам, а матэрыяльнымі праблемамі толькі пасля. Практыка паказвае, што калі перш за ўсё клапаціцца пра грошы, то ў прафесіі нічога не дасягнеш. Адным словам, працаваць, працаваць, працаваць.

тыкуюцца прэміраванне кіраўнікоў НДР студэнтаў за перамогі ў рэспубліканскім конкурсе, конкурсах БДУ на найлепшую СНДЛ і найлепшую навуковую працу студэнтаў і г.д.

Дзейнічае Савет па навукова-даследчай рабоце студэнтаў і аспірантаў пад кіраўніцтвам прарэктара па навуковай рабоце. Сёння на заключнай стадыі знаходзіцца распрацоўка двух палажэнняў: "Аб конкурсе на найлепшую СНДЛ БДУ", "Аб штогадовай канферэнцыі студэнтаў і аспірантаў БДУ".

Сярод набліжэйшых планаў – стварэнне механізмаў па стымуляванні дзейнасці навуковых гурткоў, па ўдзеле студэнтаў у навуковых канферэнцыях, па падтрымцы дзейнасці НДР студэнтаў і аспірантаў на кафедрах, якія эфектыўна працуюць, і інш.

Адміністрацыя БДУ ўсяляк садзейнічае ўдзелу студэнтаў і аспірантаў у конкурсах і мерапрыемствах, што праводзіцца ў краіне і за яе межамі. З красавіка 2009 г. для частковай кампенсацыі фінансавых выдаткаў, звязаных з удзелам у навуковых канферэнцыях, што праводзіцца ў Беларусі, распрацавана палажэнне аб штоквартальным прэміраванні актыўных студэнтаў.

БДУ распрацаваны праект канцэпцыі развіцця рэспубліканскай сістэмы НДРС да 2015 г. Накіраваны ў Міні-

стэрства адукацыі праект палажэння аб рэспубліканскім савете па НДРС, падрыхтавана новая інструкцыя аб Рэспубліканскім конкурсе навуковых прац студэнтаў. Распрацоўваецца электронны інтэрактыўны рэсурс для маніторынгу НДРС у айчынных ВНУ з сістэмай ацэнкі яе эфектыўнасці.

Гэту канцэпцыю, а таксама іншыя найважнейшыя праблемы моладзевай навукі плануецца абмеркаваць на канферэнцыі па развіцці НДРС, якая пройдзе ў БДУ ў сакавіку 2010 г.

Заклікаю маладых вучоных зрабіць унёсак у рэалізацыю згаданых мерапрыемстваў шляхам асабістага ўдзелу і праз далучэнне здольнай моладзі.

ПАЛАЖЭННЕ аб Савецце маладых вучоных БДУ

АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

1. Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт зыходзіць з неабходнасці павышэння ролі і адказнасці маладых вучоных у фарміраванні навуковай палітыкі, развіцці навуковага патэнцыялу БДУ. Для дасягнення гэтых мэт у БДУ ствараецца Савет маладых вучоных.

2. Савет маладых вучоных Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта (далей – Савет) – калегіяльны дарадчы грамадскі орган.

3. Каардынацыя працы Савета ўскладаецца на першага прарэктара БДУ і рэгулюецца Вучоным саветам БДУ. Дзейнасць Савета здзяйсняецца ў адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь, Статутам БДУ, лакальнымі нарматыўнымі прававымі актамі, а таксама дадзеным Палажэннем.

4. Маладымі вучонымі прызнаюцца навуковыя і навукова-педагагічныя супрацоўнікі, аспіранты і дактаранты БДУ, якія не дасягнулі 35 гадоў. Член Савета пры дасягненні ўказанага ўзросту можа быць выведзены са складу Савета па заяве або аўтаматычна пакінуты ў Савецце да заканчэння тэрміну паўнамоцтваў апошняга.

5. Савет узначальвае сістэму саветаў маладых вучоных структурных падраздзяленняў БДУ, у тым ліку з правам юрыдычнай асобы (далей – савет маладых вучоных структурных падраздзяленняў) і каардынуе яе працу. Савет фарміруецца ў адпаведнасці з дадзеным Палажэннем тэрмінам на тры гады.

АСНОЎНЫЯ ЗАДАЧЫ І КІРУНКІ ДЗЕЙНАСЦІ САВЕТА МАЛАДЫХ ВУЧОНЫХ БДУ

6. Асноўныя кірункі і задачы дзейнасці Савета:

6.1. развіццё патэнцыялу творчай і навуковай моладзі, садзейнічанне іх прафесійнаму росту, актыўнаму ўдзелу маладых вучоных у фундаментальных і прыкладных навуковых даследаваннях;

6.2. удзел у вырашэнні пытанняў, датычных сацыяльнай абароненасці моладзі БДУ, у т.л. жыллёвых праблем, у вызначаным заканадаўствам парадку;

6.3. прыцягненне моладзі да актыўнага ўдзелу ў грамадскім жыцці БДУ, развіццё адміністрацыйна-кіраўнічых навыкаў маладых вучоных;

6.4. выражэнне інтарэсаў навуковай моладзі перад Вучоным саветам Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта, а таксама ў іншых грамадскіх арганізацыях, сродках масавай інфармацыі;

6.5. актыўны ўдзел маладых вучоных у праграмах, якія праводзяцца БДУ, і ў дзейнасці фондаў, па якіх вылучаюцца гранты;

6.6. садзейнічанне выданню матэрыялаў канферэнцый і школ-семінараў маладых вучоных, артыкулаў, манаграфій і іншых навуковых і навукова-папулярных прац маладых вучоных;

6.7. падтрымка развіцця ў БДУ міжнародных навуковых і культурных сувязяў з удзелам маладых вучоных;

6.8. падрыхтоўка і правядзенне канферэнцый, семінараў і сустрэч для маладых вучоных, арганізацыі навуковых школ і цыклаў лекцый вядучых навукоўцаў;

6.9. садзейнічанне правядзенню конкурсаў маладых вучоных БДУ;

6.10. арганізацыя сумесных навукова-даследчых праектаў маладых

вучоных БДУ, іншых устаноў, якія забяспечваюць атрыманне вышэйшай і пасляўніверсітэцкай адукацыі, і навуковых цэнтраў, уключаючы замежныя;

6.11. хадайніцтва перад рэктаратам аб фінансавай падтрымцы ўдзелу маладых вучоных у канферэнцыях, семінарах, сімпозіумах, стажыроўках, у тым ліку міжнародных;

6.12. збор і сістэматызацыя інфармацыі аб айчынных і замежных фондах і праграмах, якія аказваюць грантавую падтрымку маладым вучоным;

6.13. садзейнічанне арганізацыі паўнаважнага доступу маладых вучоных да найноўшых інфармацыйных тэхналогій;

6.14. арганізацыя і правядзенне сумесных мерапрыемстваў з саветамі маладых вучоных і іншымі аб'яднаннямі маладых вучоных і спецыялістаў устаноў Рэспублікі Беларусь і іншых дзяржаў;

6.15. падрыхтоўка і правядзенне турыстычных, спартыўных і культурных мерапрыемстваў;

6.16. арганізацыя працы клубаў навуковай моладзі;

6.17. садзейнічанне моладзевым інавацыйным праектам.

ПРАВЫ І АБАВЯЗКІ САВЕТА МАЛАДЫХ ВУЧОНЫХ БДУ

7. Для вырашэння сваіх асноўных функцый Савет мае права:

7.1. удзельнічаць у падрыхтоўцы і экспертызе дакументаў і нарматыўных актаў, звязаных з праблемамі навуковай моладзі;

7.2. уносіць прапановы аб падтрымцы і заахвочванні асобных маладых вучоных за дасягнутыя поспехі, у тым ліку высюўваць іх у вызначаным парадку на суісканне прэміі і грантаў БДУ;

7.3. узаемадзейнічаць з прафсаюзам супрацоўнікаў БДУ і дэлегаваць сваіх прадстаўнікоў у працу пастаяннадзейных камісій з правам голасу з мэтай забеспячэння ўзгодненых дзеянняў па вырашэнні сацыяльна-жыллёвых і іншых пытанняў маладых вучоных;

7.4. у вызначаным парадку выносіць на разгляд Вучонага савета БДУ прапановы па пытаннях, звязаных з працай Савета;

7.5. у вызначаным парадку выносіць на разгляд рэктарата і Вучонага савета БДУ прапановы па выкарыстанні фінансавых і матэрыяльных рэсурсаў БДУ па кірунках, звязаных з дзейнасцю Савета, а таксама па фінансаванні асобных мерапрыемстваў за кошт сродкаў БДУ і іншых крыніц у адпаведнасці з заканадаўствам Рэспублікі Беларусь;

7.6. выкарыстоўваць у вызначаным парадку сродкі, вылучаныя на фінансаванне мерапрыемстваў, якія праводзяцца Саветам;

7.7. у вызначаным парадку выносіць прапановы па размеркаванні сродкаў, якія вылучаюцца для фінансавання грантаў на выкананне НДР для маладых вучоных;

7.8. ствараць і касаваць у сваёй структуры падраздзяленні, арыентаваныя на выкананне асноўных задач Савета;

8. Абавязкі члена Савета: выконваць дадзенае Палажэнне, выконваць прынятыя на сябе абавязальніцтвы і рашэнні Савета, прынятыя ў межах яго паўнамоцтваў, вызначаных дадзеным Палажэннем; у сваёй дзейнасці, якая адносіцца да кампетэнцыі Савета, кіравацца мэтай, задачамі і ра-

шэннямі Савета; даваць справаздачу па выкарыстанні фінансавых і матэрыяльных рэсурсаў, вылучаных на мерапрыемствы, што праводзяцца Саветам.

9. Старшыня Савета маладых вучоных БДУ нясе адказнасць за:

9.1. вынікі працы Савета ў адпаведнасці з ускладзенымі на яго задачамі і функцыямі;

9.2. стан арганізацыі працы ў Савецце;

9.3. своєчасовае і якаснае выкананне мерапрыемстваў плана працы, своечасовае і якаснае выкананне ўсіх ускладзеных на Савет даручэнняў;

9.4. стварэнне ў Савецце творчага дзелавога становішча, стан справаводства ў Савецце, арганізацыю кантролю па выкананні мерапрыемстваў Плана.

АРГАНІЗАЦЫЙНАЯ СТРУКТУРА І ПАРАДАК ПРАЦЫ САВЕТА МАЛАДЫХ ВУЧОНЫХ БДУ

10. Савет фарміруецца са старшыняў саветаў маладых вучоных структурных падраздзяленняў БДУ, якія абіраюцца саветамі маладых вучоных адпаведных падраздзяленняў.

11. Рашэнне аб стварэнні савета маладых вучоных структурных падраздзяленняў БДУ прымаецца на вучоных саветах адпаведных структурных падраздзяленняў.

12. Правам вылучэння кандыдатаў у савет маладых вучоных адпаведнага структурнага падраздзялення валодаюць: вучоны савет структурнага падраздзялення, кафедры, а таксама асобы на аснове самавылучэння з улікам патрабаванняў п.4 дадзенага Палажэння. Колькасны склад савета маладых вучоных вызначаецца самастойна адпаведным структурным падраздзяленнем.

13. У месячны тэрмін з моманту стварэння савета маладых вучоных структурнае падраздзяленне падае інфармацыю першаму прарэктару БДУ аб абраным старшыні.

14. Перыядычнасць пасяджэнняў саветаў маладых вучоных вызначаецца імі самастойна.

15. Савет на сваім чарговым выбарным сходзе простаай большасцю

галасоў абірае або перавыбірае на наступны тэрмін старшыню Савета, намесніка старшыні Савета і сакратара Савета. Старшыня, намеснік, сакратар Савета абіраюцца з ліку членаў Савета. Абраная кандыдатура старшыні Савета зацвярджаецца рэктарам БДУ.

16. Старшыня Савета ўзначальвае Савет і арганізуе яго дзейнасць. Савет прымае рашэнні простаай большасцю галасоў пры ўмове наяўнасці на пасяджэнні як мінімум паловы ад яго спіскавага складу. Старшыня Савета пры роўнасці галасоў валодае правам вырашальнага голасу. У выпадку адсутнасці старшыні яго функцыі выконвае намеснік старшыні.

17. Старшыня Савета ўваходзіць у склад Вучонага савета БДУ. Старшыні саветаў маладых вучоных падраздзяленняў уваходзяць у склад вучоных саветаў адпаведных падраздзяленняў.

18. Старшыня Савета мае права прымаць удзел у працы адміністрацыі БДУ, Савета НДЧ-ГУН БДУ, Савета па НДРСА БДУ, а таксама прадстаўляць Савет маладых вучоных БДУ ў іншых органах БДУ. На час адсутнасці старшыні Савета яго абавязкі выконвае яго намеснік.

19. Савет удзельнічае ў дзейнасці БДУ пасродкам дэлегавання сваіх прадстаўнікоў у падраздзяленні БДУ (у тым ліку камісіі і працоўныя групы).

20. Савет маладых вучоных БДУ ажыццяўляе сваю дзейнасць на аснове гадавога плана працы, які падаецца па ўзгадненні з першым прарэктарам БДУ на зацвярджэнне рэктару БДУ.

21. Па выніках працы за год Савет рыхтуе справаздачу і падае яе на пасяджэнне Вучонага савета БДУ.

22. Сваю дзейнасць Савет будзе на адзіных прынцыпах галаснасці

і дэмакратычнасці. Асобы, якія не з'яўляюцца членамі Савета, могуць прысутнічаць на пасяджэнні Савета (без права голасу). Савет правамоцны прымаць рашэнні, калі на пасяджэнні прысутнічае больш за палову членаў Савета. Усе рашэнні ў Савецце па кадравых пытаннях, а таксама па любых іншых пытаннях (па рашэнні Савета) праводзяцца тайным галасаваннем.

23. Тэрмін паўнамоцтваў чарговага складу Савета – тры гады з моманту выбараў Савета. Усе асобы абіраюцца на пасады ў саветах маладых вучоных на тэрмін да заканчэння паўнамоцтваў Савета (калі адпаведны Савет не ўказвае ў сваім рашэнні меншы тэрмін).

24. Савет мае права адхіліць ад пасады абраную ім раней асобу, пры ўзгадненні з першым прарэктарам БДУ, большасцю (не меней за 2/3 ад спіскавага складу Савета) галасоў пасродкам тайнага галасавання на агульным сходзе Савета.

25. Касаваць працоўную дамову па ініцыятыве наймальніка, а таксама прыцягваць да дысцыплінарнай адказнасці асоб, абраных у склад Савета, можна толькі пры згодзе Савета.

ЗАКЛЮЧНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

26. Дадзенае Палажэнне набывае сілу з моманту яго прыняцця на Вучоным савецце БДУ і зацвярджэння рэктарам БДУ.

27. Прапановы па змене дадзенага Палажэння разглядаюцца на пасяджэнні Савета, прымаюцца альбо адмяняюцца простаай большасцю галасоў. Прынятыя змены дадзенага Палажэння зацвярджаюцца на сходзе Савета і набываюць сілу з моманту іх зацвярджэння рэктарам БДУ.

28. Па заканчэнні тэрміну, указанага ў дадзеным Палажэнні, фарміруецца новы склад Савета.

Старшыня Савета маладых вучоных БДУ – кандыдат фізіка-матэматычных навук дацэнт **Ганна Анатольеўна КАРАЛЁВА**.
Тэл. 8 (029) 676-34-71; ankakoroleva@gmail.com
Намеснік старшыні – **Аляксандр Аляксандравіч ШАШКО**.
Тэл. 8 (029) 253-13-98; alex.shashko@tut.by

План мерапрыемстваў Савета маладых вучоных БДУ ў 2010 г.

Прадстаўленне інтарэсаў навуковай моладзі ў БДУ і іншых арганізацыях, сродках масавай інфармацыі
Арганізацыя серыі міждысцыплінарных семінараў маладых вучоных БДУ
Удзел у рашэнні пытанняў сацыяльнай абароненасці моладзі БДУ ў прафсаюзе і іншых падраздзяленнях БДУ
Падрыхтоўка курса лекцый па розных дысцыплінах на замежных мовах
Арганізацыя трэнінгаў асобнага росту, развіцця кіраўнічых навыкаў
Арганізацыя сустрэч з запрошанымі вучонымі, грамадскімі дзеячамі
Арганізацыя і правядзенне сумесных мерапрыемстваў з Саветамі маладых вучоных і іншых навуковых і адукацыйных устаноў
Усталяванне навуковых кантактаў з замежнымі партнёрамі для правядзення сумесных даследаванняў
Выяўленне семінараў і сустрэчы з Саветамі маладых вучоных еўрапейскіх універсітэтаў.
Правядзенне конкурсу на найлепшую манаграфію сярод маладых вучоных для публікацыі ў выдавецтве БДУ
Падрыхтоўка матэрыялаў для дадатковага выпуску "Весніка БДУ"
Арганізацыя сумесна з іншымі падраздзяленнямі БДУ доступу да баз вядучых замежных навуковых выдавецтваў
Стварэнне інфармацыйнай базы навуковых прыбораў па БДУ, садзейнічанне атрыманню доступу да іх
Усталяванне навуковых кантактаў з замежнымі партнёрамі для правядзення сумесных даследаванняў
Распрацоўка і абнаўленне інтэрнэт-старонкі Савета маладых вучоных БДУ
Інфармаванне маладых вучоных БДУ пра навукова-практычныя мерапрыемствы і правілы падрыхтоўкі і афармлення дакументаў для ўдзелу
Каардынацыя працы саветаў маладых вучоных у падраздзяленнях БДУ
Падрыхтоўка і правядзенне турыстычных, спартыўных і культурных мерапрыемстваў
Прафарыянтацыйная праца са школьнікамі
Удзел у днях адкрытых дзвярэй факультэтаў
Правядзенне канферэнцый для школьнікаў па розных дысцыплінах
Падрыхтоўка Міжнароднай міждысцыплінарнай канферэнцыі БДУ (2011 г.)

Прапануем чытачу гутаркі з маладымі навукоўцамі – лаўрэатамі прэміі імя У.І.Пічэты (у галіне сацыяльных і гуманітарных навук) і А.Н.Сейчанкі (у галіне прыродазнаўчых і тэхнічных навук), якія сёлета ўпершыню былі адзначаны на такім узроўні за свае важкія даследаванні.

ДРОТ І ВЕЧНАСЦЬ

Механічныя сістэмы старэюць, зношваюцца, дэфармуюцца ад нагрузкі. Комплекс прац Сяргея ШЧАРБАКОВА, прысвечаны вывучэнню асаблівасцяў напружана-дэфармаванага стану механічных сістэм ва ўмовах кантактнага ўзаемадзеяння і аб'ёмнага дэфармавання ў прымяненні да тэхнічных аб'ектаў адказнага прызначэння, набліжае нас калі не да легендарнага перепутуум мобіле, дык да радзейшых змен масла ў матарах аўто. Але гэта папулярная трыбалогія, а сёння ў афішы трыбафатыка. Ды і чаго вартыя здагадкі журналіста, лепей паслухаем самога навукоўца.

– З чаго пачаўся Ваш шлях да сённяшніх дасягненняў?

– Працую па сваёй навуковай тэматыцы з канца 4 курса – напрыканцы навучання ўжо меў пэўны задзел для дысертацыі. Мой навуковы кіраўнік, прафесар Жураўкоў Міхаіл Анатольевіч, дапамог усталяваць шчыльнае супрацоўніцтва з калегамі з Гомеля.

– У чым сутнасць Вашай працы?

– Прапануем новы кірунак у механіцы, трыбафатыку. Будзем тут, у БДУ, механіка-матэматычныя мадэлі пэўных механічных аб'ектаў. Ва ўсіх рэальных механічных сістэмах прысутнічаюць працэсы трэння і зношвання – у машыне, прыкладам, вал трэцца аб падшыпнікі. Да таго, усе цвёрдыя целы могуць згінацца, скручвацца, расцягвацца, сціскацца – згадайце, што адбываецца, калі згінаем дрот. Пры разбурэнні матэрыялаў паддзеяннем кантакту, аднагрузкі, трэння працуюць адны механізмы, слаі матэрыялу зрушваюцца, элементы, якія кантактуюць, зношваюцца. Іншыя механізмы дзейнічаюць, калі мы даём пэўную нагрузку ў адным месцы, а пашкодванні і разбурэнні адбываюцца ў іншым. Дрот той жа згінаем з канцоў, а разбурэцца ён пасярэдзіне. Такім чынам, адзін тып нагрузак, проста кажучы, дзе прыкладаецца, там і разбурэнне, другі – прыкладаецца ў адным месцы, а разбурэнне ў іншым. Звычайнай гэтыя два працэсы вывучаюцца паасобку, двума рознымі кірункамі механікі. Напрыклад, зараз вельмі папулярная навука трыбалогія, што займаецца працэсамі трэння, зносу і змазкі, не надта цікавіцца тым, як там што згінаецца і сціскаецца, але высвятляе, што адбываецца ў час трэння і зносу і якія матэрыяльныя выдаткі патрэбныя, каб пераадолець гэтыя працэсы. Кажуць, мільярды долараў у год ідуць на барацьбу з гэтымі працэсамі. Наш падыход заключаецца ў аб'яднанні гэтых двух кірункаў. Зноў скарыстаем нашым дроцікам: пачынаем яго згінаць і ў тым месцы, дзе ён, як мяркуецца, зломіцца, прыкладаем яшчэ кантактную нагрузку – будзем яго церці. Высветліцца, што даўгавечнасць дроту, той час, да якога ён вытрымае нашы дзеянні, значна зменіцца. Павялічыцца гэты час ці зменшыцца? Няма адназначнага ефекту. Ёсць разнастайнасць ефектаў – тых, што спрыяюць даўгавечнасці, і тых, што яе скарачаюць. Наша канчатковая мэта – ацаніць даўгавечнасць і прадказаць, калі якая сістэма выйдзе з эксплуатацыі. Узаемаадносінны лакальных кантактных нагрузкаў і нелакальных прыводзяць да шматлікіх найцікавейшых ефектаў.

Мы разглядаем самыя напружаныя часткі сістэмы – там, дзе найбольшыя дэфармацыі,

прыкладаем яшчэ і нагрузку і сочым за тым, што адбываецца. Працы, якія выносіліся на конкурс, якраз і былі прысвечаны пабудове мадэляў, якія дазваляюць праводзіць ацэнку напружана-дэфармаванага стану трыбафатычных, або сілавых, сістэм – сістэм, якія працуюць адначасова ва ўмовах кантактнага ўзаемадзеяння і аб'ёмнага дэфармавання. Выпрабавальныя стэнды ў Гомелі давалі цікавыя эксперыментальныя эфекты: мы ажыццяўлялі іх тэарэтычнае абгрунтаванне, а таксама меркавалі, якія яшчэ эксперыменты неабходныя, зыходзячы з нашых тэарэтычных разлікаў.

– Шмат часу ідзе на займанне навукай?

– Зараз менш, чым раней, бо вельмі шмат пяровай працы. Прынамсі, субота і нядзеля рэгулярна, так што мінімум дзве сёмыя кожнага тыдня прысвечаны навуцы.

– Што лічыце складнікамі поспеху ў навуцы?

– Не прыдумою тут нічога новага: талент і ўпарта праца.

– Досвед замежных калегай натхняе?

– На пачатку верасня быў на IV Сусветным кангрэсе па трыбалогіі, што праходзіў у Японіі. Вялікая была імпрэза, больш за тысяччу ўдзельнікаў, там нам далі, поруч з нашымі дакладамі, яшчэ дзве акадэмічныя гадзіны, каб распавесці пра наш новы кірунак, трыбафатыку. Асабліва цікавай там была тэхнічная выстава, на якой мы экспанавалі наша прабавальнае абсталяванне, тое самае, якое дазваляе рабіць выпрабаванні і на трэнне-знос, і на механічную стомленасць. Як звычайна, канкрэтнае “жалеа”, прылада прыцягнула асаблівую ўвагу навукоўцаў.

– Над чым будзеце працаваць зараз?

– Працягваю даследаванні, якія вёў у аспірантуры і пасля абароны дысертацыі (абаронена да тэрмінова – заўв. Рэд.). Гэта абагульненне тых канкрэтных задач, якія былі вырашаны ў межах пададзенай на конкурс працы. Наперадзе – абарона доктарскай, праца на кафедры.

– Калі, мяркуецца, варта пачынаць зацікаўліваць моладзь навуковай працай?

– Гэта залежыць ад індывідуальных якасцяў студэнта. У нас на кафедры тэарэтычнай і прыкладной механікі пэўная праца вядзецца ўжо з першаккурснікамі. Першыя два гады студэнтам даецца курс тэарэтычнай механікі плюс дадаткова прапануюцца заняткі для рашэння ўскладзеных задач, алімпіяднага ўзроўню. Першыя гады ў Беларусі праводзяцца алімпіяды па тэарэтычнай механіцы. Летась з 14 камандаў нашы студэнты занялі 2-е месца ў краіне.

На здымку: (злева направа) Міхаіл Ціванаў, Вольга Зінчук і Аляксандр Мазанік

ПРЫРУЧАЮЦЬ СОНЦА

Аляксандр МАЗАНИК, Міхаіл ЦІВАНУЎ і Вольга ЗІНЧУК даследуюць аптычныя і электрычныя ўласцівасці матэрыялаў Si, Cu(In, Ga)(S, Se)₂ і Cd(S, Se) для стварэння эфектыўных сонечных элементаў, а таксама займаюцца распрацоўкай метадаў дыягностыкі сонечных элементаў. Для простых смяротных перакладаю: фізікі вышукваюць, як зрабіць сонечную энергію таннай, а яе пераўтварэнне – высокаэфектыўным.

– Як складвалася ваша навуковая каманда?

Аляксандр Мазанік: – Выпадкава. Кожны з нас сваім шляхам прыйшоў на кафедру (энергафізікі), тут нас працуе 11 чалавек – не супрацоўнічаць з калегамі немагчыма.

– Мабыць, у кожнага быў і ўласны шлях у навуку?

Вольга Зінчук: – На мяне паўплывала школа: у нашай настаўніцы была цікавая метадыка выкладання фізікі. Затым, ужо на факультэце, за сваю кафедру пераканаўча агітаваў Аляксандр Кірылавіч Фядотаў.

А.М.: – У пэўны момант зразумеў, што фізіка – самая прыгожая навука. Гэта і абумовіла выбар. Калі ў 1997 г. была ўтворана кафедра энергафізікі, туды патрабаваліся людзі – і я, па адукацыі “паўправаднікавіст”, прыдаўся.

Міхаіл Ціванаў: – Да фізікі са школы маю цікавасць. На другім курсе мне трапіла брашура з рэкламамі факультэцкіх кафедраў, энергафізіка мяне прывабіла – з тых часоў і звязаў жыццё з навукай.

В.З. (смяецца): – Літаральна ажаніўся з ёю.

– Падчас сустрэчы рэктара з маладымі навукоўцамі БДУ было агучана меркаванне, што студэнтаў трэба ў навуку прыцягваць чым раней, ажно з першага курса. На ваш погляд, ранні старт дае плён?

В.З.: – У нас раздзяленне студэнтаў на спецыяльнасці адбываецца толькі на трэцім курсе, да таго чытаюцца агульныя дысцыпліны, і студэнты яшчэ звольшага не ведаюць, у якую галіну падацца.

А.М.: – З першага курса ў навуку – гэта спрэчна. На першых курсах студэнтам не папае ведаць, каб займацца сур'ёзнай навуковай работай. Гэты перыяд лепш прысвяціць вывучэнню базавых прадметаў.

– Што, мяркуецца, стала складнікамі вашага навуковага поспеху?

(Хорам): – Праца, праца, праца. І аб'яднанне вынікаў.

– А спрэчак-звадак у камандзе не бывае? Усё ж такі людзі вы розныя, кожны са сваім бачаннем...

М.Ц.: – Фізіка – аб'ектыўная навука. Таму рознасць падыходаў нам не замінае, наадварот – хтосьці больш схільны да тэорыі, хтосьці да практыкі – гэта ідзе на карысць даследавання ў цэлым.

– Распавядзіце, калі ласка, пра ваша даследаванне.

А.М.: – Даволі проста зрабіць танны сонечны элемент з нізкай эфектыўнасцю. Цяжэй зрабіць сонечны элемент з высокай эфектыўнасцю – але дарэгі. І зусім складана сумясціць, каб эфектыўнасць была высокая, а кошт нізкі. Аднак гэтае сумяшчэнне неабход-

нае, над ім працуюць ва ўсім свеце – іначай сонечныя элементы праіграюць іншым крыніцам энергіі. Таму неабходна ўлічваць фізіку працэсаў, якія вызначаюць эфектыўнасць фотэлектрычнага пераўтварэння, і разам з тым прымаць да ўвагі шматлікія абставіны, якія ўплываюць на кошт тэхналогіі.

М.Ц.: – Уласцівасці кожнага паўправадніковага матэрыялу вызначаюцца тыпам і канцэнтрацыяй дэфектаў яго структуры. Таму для стварэння высакіакасных сонечных элементаў неабходна, па-першае, зразумець, як тыя ці іншыя дэфекты ўплываюць на іх эфектыўнасць, а па-другое, навучыцца ўздзейнічаць на ансамбль дэфектаў з дапамогай адпаведнага выбару тэхналагічных рэжымаў.

– Падобныя даследаванні запатрабаваныя па ўсім свеце – у вас, напэўна, шмат замежных калегай?

(Прыгадваюць разам): – Маём сувязі з калегамі за мяжой: з Аб'яднанага інстытута ядзерных даследаванняў (Дубна), з МДУ, з Чарнавіцкага нацыянальнага ўніверсітэта, з універсітэта горада Кашалін (Польшча), з Дэлаверскага ўніверсітэта (ЗША). У Беларусі супрацоўнічаем з Інстытутам фізікі (НАН РБ), Навукова-практычным цэнтрам па матэрыялазнаўстве, з НВА “Інтэграл”.

– Еўропа выдатковае вялікія сродкі на вывучэнне альтэрнатыўных крыніц энергіі. Ці адчуваецца ў нас фінансаванне дзяржавы навуковых даследаванняў?

А.М.: – У апошнія гады ў гэтым кірунку з'явіліся пэўныя станоўчыя зрухі. Але пакуль што яны недастатковыя, каб можна было канкураваць з той жа Еўропай.

– Як справы з абсталяваннем у БДУ?

А.М.: – Да сусветнага ўзроўню мы пакуль не дацягваем, але, калі параўнаць з некаторымі ўніверсітэтамі краін СНД, у нас сітуацыя ў чымсьці лепшая. Так, за апошнія дзесяць гадоў атрымалася набыць некалькі сучасных прыбораў. Калі чагосьці не стае, шукаем калегай, у якіх ёсць тое абсталяванне, якое патрабуецца.

– Наш універсітэт у гэтым годзе ўшчыльную заняўся інтэрнацыялізацыяй адукацыі і навуцы. Ці плануецца браць удзел у якіх-небудзь міжнародных праграмах, да якіх далучаны БДУ?

А.М.: – Так. Ужо зараз мы выконваем сумесныя навуковыя праекты з украінскімі калегамі. Рыхтуем свае прапановы для Сёмай рамачнай праграмы.

– Ці атрымліваецца сумяшчаць займанне навукай і ўтварэнне сям'і?

В.З.: – Усе мы сямейныя. Утварэнню сям'і, як бачыце, навуковая праца не замінае.

(Працяг на 4 стар.)

На здымку: Сяргей Шчарбакоў (у сярэдзіне) разам з калегамі дэманструе універсальную машыну СІ

ЗМАГАР ЗА СПРАВЯДЛІВАСЦЬ

Кірыл ТАМАШЭЎСКИ патрапіў у навуку праз любоў да дэтэктываў. У дзяцінстве, зачараваны вобразам адваката Пэры Мэйсана у раманах Эрла Стэнлі Гарднера, будучы навуковец вырашыў паступаць на юрфак. Бліжэйшае знаёмства з адвакацкай практыкай выявіла неадпаведнасць авантур літаратурных герояў рэальнаму жыццю – і для ўсталявання справядлівасці ў свеце была абраная навука.

Праца Кірыла Тамашэўскага “Нарысы працоўнага права. Гісторыя, філасофія, праблемы сістэм і крыніц” стала найлепшай сярод даследаванняў маладых вучоных у гуманітарным кірунку.

– Як Вы прыйшлі ў навуку?

– Шлях пачаўся з трэцяга курса юрыдычнага факультэта. Калі быў студэнтам, пісаў курсавыя працы, навуковыя артыкулы – на 4 курсе першы з іх быў надрукаваны ў часопісе “Res Nova”, які выпускаўся студэнтамі юрфака (выйшла 4-5 нумароў). Выступаў на канферэнцыях, спачатку студэнцкіх, затым аспіранцкіх, удзельнічаў у Рэспубліканскім конкурсе навуковых прац студэнтаў па гуманітарным кірунку з працай “Судовая практыка па справах аб змяненні працоўнага дагавору” – і атрымаў дыплом Міністэрства адукацыі Беларусі, гэта была першая мая навуковая перамога.

– Шмат часу забіраюць навуковыя даследаванні?

– Недахоп часу – агульная праблема ўсіх выкладчыкаў, бо працэс навучання беспералынны. Але дзякуючы таму, што ў БДУ мы маем трохі меншую нагрузку ў параўнанні з некаторымі іншымі навучальнымі ўстановамі, 2-3 гадзіны ў дзень атрымліваецца вылучыць для напісання навуковых артыкулаў, працы над дысертацыяй. Для

дасягнення рэальнага поспеху ў навуцы даследаваннямі трэба займацца мэтанакіравана і амаль штодзённа.

– Напэўна, чымсьці даводзіцца ахвяраваць?

– Вольным часам, заняткамі фізічнай культурай, паходамі ў кіно, тэатр і іншымі падобнымі забавамі. А яшчэ ж трэба пакінуць час для жонкі, для выхавання дзіцяці... Асноўная праблема – знайсці баланс паміж часам, які ахвяруеш навуцы і які праводзіш з сям’ёй. Калі сыну споўнілася 3 гады (ён пайшоў у дзіцячы садок, а жонка выйшла на працу), з’явіўся шанец гэты баланс знайсці.

– Што, мяркуючы, вылучае Вашу працу з усіх іншых, пададзеных на конкурс? У чым сакрэт яе поспеху?

– Магчыма, поспех быў абумоўлены тым, што гэтая праца, даволі аб’ёмная манаграфія, выкарыстоўвае міждысцыплінарны падыход. Спрабаваў прааналізаваць шэраг юрыдычных праблем з розных пунктаў гледжання, у тым ліку гісторыі развіцця заканадаўства аб працы, крыніц і сістэм працоўнага права, а

таксама прапанаваў новы міжгаліновы кірунак – філасофію працоўнага права. Атрымалася спалучэнне розных дысцыплін – філасофіі, гісторыі, правазнаўства.

– Ці плануеце браць удзел у міжнародных навуковых праектах – Сёмай рамачнай праграме, сумесных праграмах Універсітэцкай сеткі CEI ды іншых, прамоцый якіх у навукавай супольнасці заняўся ў гэтым годзе ўніверсітэт?

– Шчыра кажучы, не ведаў пра такія магчымасці. Абавязкова пацікаўлюся. У нас на факультэце гэта неяк шырока не афішавалася. Але пазнаёміцца з досведам замежных калегаў мне пашанцавала. У першыя гады працы на кафедры праходзіў стажыроўку ва ўніверсітэце Граца, там правёў чатыры месяцы ў бібліятэках. І гэта паспрыяла таму, што змог даволі хутка абараніць кандыдацкую дысертацыю. Апошнія тры гады неафіцыйна кіраваў на факультэце міжнароднымі сувязямі. Таму непасрэдна займаўся ўсталяваннем кантактаў з расійскімі ВНУ, некаторымі ўкраінскімі. Атры-

малася наладзіць супрацоўніцтва з Паўднёваўзбярэжным універсітэтам Лондана (Англія) ды ўніверсітэтам Марбурга (Германія) – факультэт арганізаваў некалькі міжнародных семінараў і канферэнцый. Зараз сумесна з факультэтам міжнародных адносін БДУ рэалізуем праграму ў рамках праекта Tempus з універсітэтам г. Эрланген-Нюрнберг (Германія) і ўніверсітэтам г. Грац (Аўстрыя).

– Вельмі шмат зараз гаворыцца ў БДУ пра падтрымку маладых вучоных, ці адчуваеце Вы яе?

– Увогуле, так, адчуваю. Штогод на факультэце праводзяцца дзве навуковыя канферэнцыі, студэнцкая і аспіранцкая, дзе маладыя навукоўцы могуць друкаваць тэзісы сваіх прац. Ладзяцца розныя конкурсы кшталту таго, які стаў нагодай для нашай гу-

таркі. Але, лічу, трэба больш выкарыстоўваць магчымасці малых грантаў для таленавітых студэнтаў і аспірантаў. Больш заахвочваць, рабіць дыферэнцыяцыю: адзін чалавек шчыруе над дысертацыяй, іншы тры гады лындзі б’е, а стыпендыю атрымлівае аднолькавую. Па заканчэнні абодва атрымаюць аднолькава нармальную фармулёўку: адзін падрыхтуе дысертацыю да абароны, другі скончыць аспірантуру ў сувязі з заканчэннем тэрміну навучання – гэта несправядліва. Трэба падтрымліваць тых, хто працягвае навуковы інтарэс вялікай колькасцю публікацый, своечасовым выкананнем плана працы над дысертацыяй. Магчыма, больш жорстка падыходзіць да атэстацыі аспірантаў – ды лепш не столькі сродкі пакарання выкарыстоўваць, як сродкі заахвочвання, эканамічныя стымулы.

– Хіба грашовая прэмія супрацоўніку БДУ за своечасовую абарону дысертацыі не дастаткова вялікі пернік?

– Удакладнім: каб атрымаць гэтую прэмію, дысертацыю трэба абараніць да заканчэння трэцяга года навучання. А гэта амаль нерэальна. Менш за адзін працэнт ад усіх аспірантаў здольны абараніцца за такі час. Для гэтага трэба напісаць дысертацыю не за тры гады, а за два, бо апошні год праходзіць у абмеркаваннях на кафедры, папярэдняй экспертызе на вучоным саўсавеце. Зноў жа, гэтае заахвочванне закрэпае толькі тых аспірантаў, хто працуе ў БДУ, – такіх няшмат.

Гутарыла
Маргарыта АЛЯШКЕВІЧ

ЗНАЁМЦЕСЯ!

Амбітныя згуртаваліся

У верасні 2009 г. у БДУ ўзнікла новая структура – Савет маладых вучоных, накліканая ўзмацніць ролю і адказнасць маладых даследчыкаў у фарміраванні навукавай палітыкі, развіцці патэнцыялу ўніверсітэта.

Старшыня Савета маладых вучоных БДУ – Ганна КАРАЛІЁВА

Тых, хто і ў восемдзесят гадоў застаецца маладым душою, мушу засмуціць – згодна з палажэннем Савета (і з Канстытуцыяй нашай краіны), маладымі прызнаюцца навукоўцы і навукова-педагагічныя супрацоўнікі, аспіранты і дактаранты, якім не болей за 35 гадоў. Менавіта да такога ўзросту вы можаце разлічваць на падтрымку, садзейнічанне прафесійнаму росту, заахвочванне да фундаментальных і прыкладных даследаванняў, дапамогу ў вырашэнні пытанняў сацыяльнай абароненасці, у тым ліку жыллёвых праблем.

“Ідэя ўтварэння Савета нарадзілася даўно, – распавядае старшыня новай структуры Ганна Каралёва. – Бо маладым навукоўцам заўжды была патрэбна падтрымка і ў сацыяльным плане, і ў афармленні, скажам, дакументаў для абароны дысертацыі ці ўдзелу ў канферэнцыі, конкурсе грантаў, і ў прамоцыі навуковых дасягненняў, і ва ўсталяванні кантактаў з калегамі. Савет створаны для таго, каб дапамагчы новым у навуцы людзям асвойтацца, абараніць дысертацыю і такім чынам развіваць навуковы патэнцыял ўніверсітэта”.

У групу, якая амаль паўгода займалася арганізацыяй Савета маладых вучоных БДУ, уваходзілі прадстаўнікі ўсіх факультэтаў. Палажэнне, зацверджанае 7 верасня, замацоўвае структуру Савета, які фарміруецца са старшын саветаў маладых вучоных розных структурных падраздзяленняў ўніверсітэта.

“Факультэцкія саветы маладых вучоных засноўваліся і раней: напрыклад, на мехмаце такая арганізацыя ўзнікла ў 2007 г., калі мы адчулі, што маладым вучоным неабходная сфера зносін, абмен досведам, магчымасць сустрэцца, распавядаць ці слухаць пра новыя дасягненні навуцы”, – згадвае Ганна Каралёва.

Сярод задач, якія ставіць на мэце аб’яднанне, знаходзяцца таксама развіццё адміністрацыйна-кіраўнічых навыкаў моладзі, выражэнне інтарэсаў навукоўцаў у грамадскіх арганізацыях і СМІ, падтрымка ўдзелу маладых у праграмах, якія праводзіць БДУ, а таксама ў дзейнасці фондаў, па якіх вылучаюцца гранты. Пра матэрыяльную падтрымку дбаюць асабліва: менавіта Савет хадайнічае перад

рэктарам пра фінансавое забеспячэнне ўдзелу маладых навукоўцаў у канферэнцыях, семінарах, сімпозіумах, стажыроўках, у тым ліку і міжнародных.

Савет спрычыняецца да ўтварэння пляцоўкі зносін маладых вучоных праз арганізацыю міжнародных канферэнцый і семінараў. У планах – падрыхтоўка міжгаліновай канферэнцыі (у 2011 г.), арганізацыя серыі міжгаліновых семінараў, выязныя семінары і сустрэчы з саветамі маладых вучоных іншых ўніверсітэтаў. Яшчэ адна задума – курс лекцый, падчас якога перад моладдзю выступяць вядучыя беларускія спецыялісты, а першым будзе міністр адукацыі А. Радзюкоў. На адным з апошніх сходаў Савета абмяркоўвалася прафесійнае арыентаванне школьнікаў – праца, якая вядзецца на кожным факультэце і толькі выйграе ад нашага ўдзелу. Таксама было вырашана арганізаваць курсы па англійскай і нямецкай мовах, неабходных маладым навукоўцам, каб слухаць і чытаць лекцыі за мяжой, а таксама быць у курсе міжнародных падзей у абранай галіне – не спіце ў шапку і запісвайцеся, пакуль спісы ахвотных наведваць такія курсы не складзены канчаткова. Той, хто сочыць за працай Савета, займеў ужо пэўную карысць: да 15 снежня тут збіралі артыкулы для дадатковага выпуску “Весніка БДУ” (“Маладым звычайна даводзіцца доўга чакаць публікацыі, а яны – адзін з пунктаў для абароны дысертацыі”, – нагадвае Ганна Каралёва).

Падрабязней аб працы Савета маладых вучоных БДУ даведваецца ў старшыні на вашым факультэце, а таксама чытайце на сайце www.bsu.by у рубрыцы “Навука” (дзе, дарэчы, можна знайсці і спісы старшын факультэцкіх саветаў маладых вучоных з кантактамі).

Маргарыта АЛЯШКЕВІЧ

НА ЗАМЕТКУ

Навукоўцы БДУ карысталіся рэсурсам ISI Web of Knowledge, доступ да якога з 8 кастрычніка да 5 лістапада ў тэставым рэжыме мела Фундаментальная бібліятэка.

У верасні ў ФБ быў зладжаны семінар-прэзентацыя “ISI Web of Knowledge: Глобальны досвед прымянення індэкса цытавання падчас правядзення навуковых даследаванняў”.

Зараз пазнаёміцца з гэтай мультыдысцыплінарнай рэфератыўна-бібліяграфічнай базай дадзеных Інстытута навукавай інфармацыі ЗША (ISI) можна праз бібліятэку Акадэміі навукаў: яна падпісана на гэты даволі дарагі рэсурс, які дазваляе праводзіць ацэнку вынікаў навукавай дзейнасці з дапамогай індэкса цытавання. Апошні з’яўляецца індэкатарам карыснасці і аўтарытэтнасці артыкула, яго ўплывосці на навуковую супольнасць, паказчыкам, вядома якога можна параўноўваць вынікі даследаванняў навукоўцаў. Тут можна высветліць ваш рэйтынг як аўтара праз колькасць спасыллак на ваш артыкул, змешчаны ў адным з 23 тысяч часопісаў падборкі Web of Science (адносна невялікая колькасць выданняў публікуе абсалютную большасць значных навуковых вынікаў – гэта англамоўныя выданні з высокім імпакт-фактарам), а таксама рэйтынг ўніверсітэта і нават краіны. Падчас тэставага карыстання рэсурсам, па словах загадчыцы сектара інфармацыі абслугоўвання ФБ БДУ Алены Дзіесперавай, была падлічана колькасць артыкулаў, змешчаных навукоўцамі БДУ ў аўтарытэтных міжнародных выданнях – такіх публікацый 4819. Статыстыка за тэставы перыяд сведчыць пра вялікую цікаўнасць нашых даследчыкаў да бібліяметрычных паказчыкаў ацэнкі навукавай дзейнасці.

На платформе ISI Web of Knowledge змешчаны базы дадзеных, у якіх магчымы пошук найбольш цытаваных выданняў, – а поўныя тэксты цікавых вам артыкулаў можна знайсці ў іншых базах дадзеных, на якія падпісана наша бібліятэка. Для пошуку ў электронных выданнях у 2009 г. даследчыкі БДУ маглі карыстацца 11 базамі дадзеных кампаніі EBSCO, чытаць 1200 навуковых рэцэнзаваных часопісаў выдавецтва Springer (доступ даецца карыстальнікам у межах сеткі ўніверсітэта). З 2010 г. пакет баз дадзеных будзе пашыраны, магчыма, і за кошт кірлічных рэсурсаў – сачыце за навінамі на www.library.bsu.by і ў сетцы Інтранет.